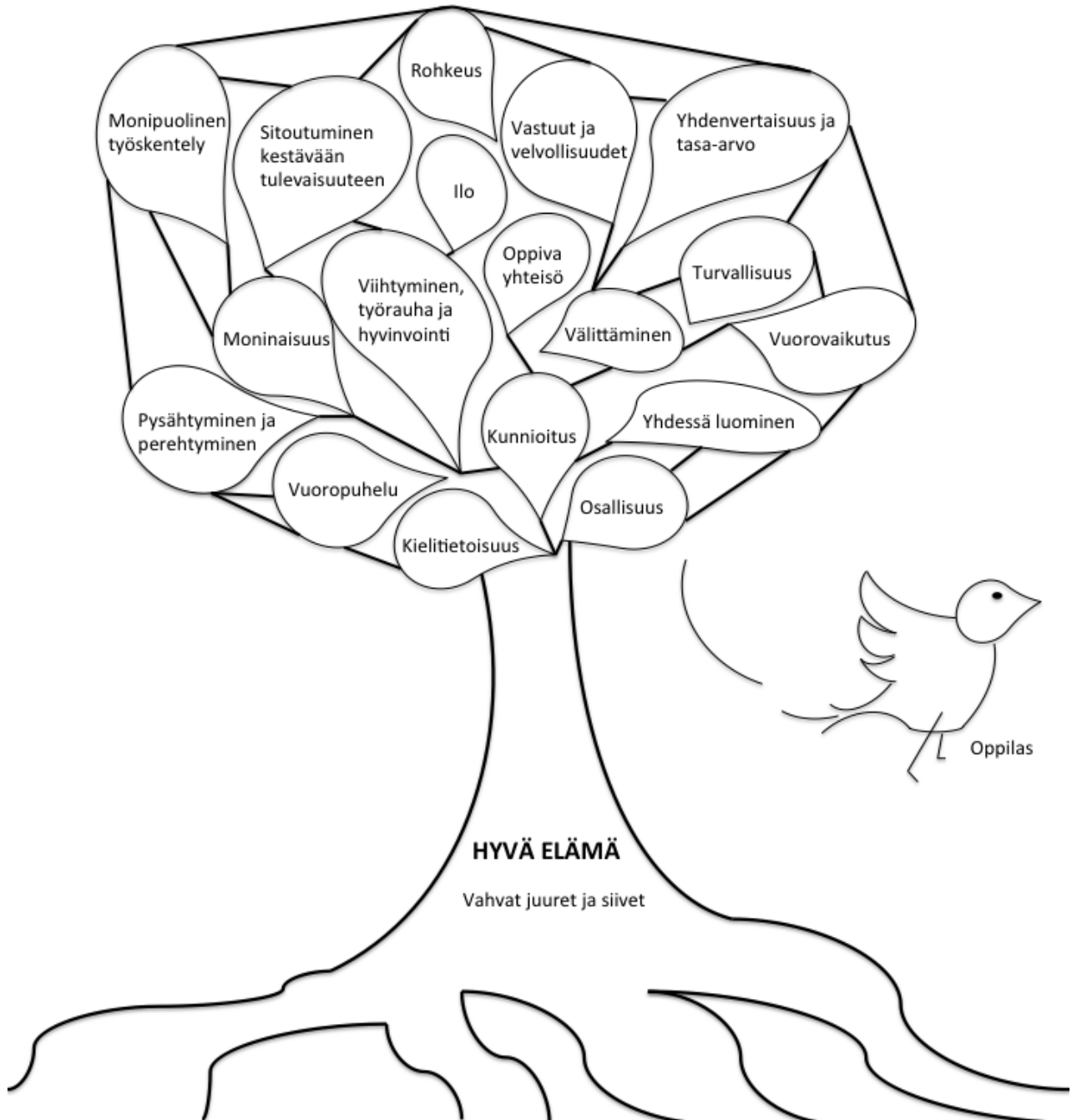

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma 2016

Luvut 1-6

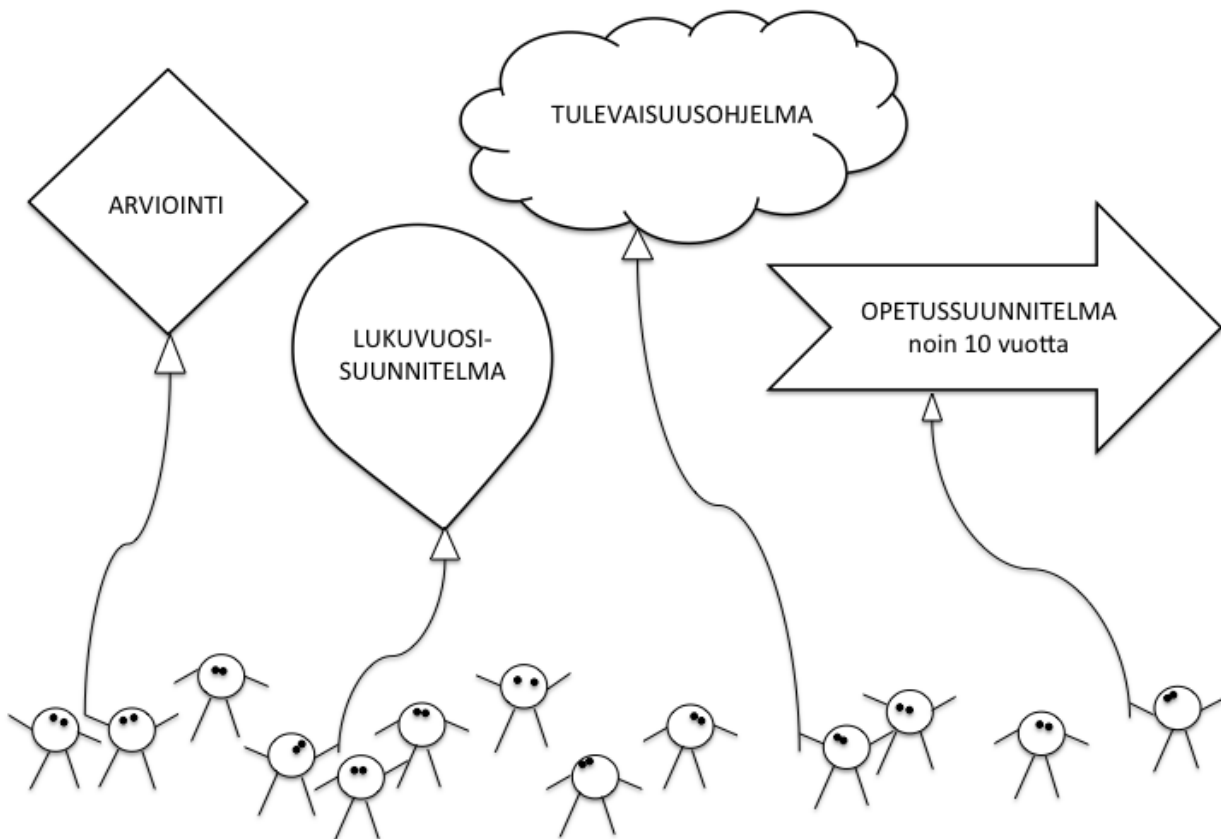
Sisällysluettelo

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta	3
2. Perusopetus yleissivistuksen perustana	4
2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet	4
2.2. Perusopetuksen arvoperusta	5
2.3. Oppimiskäsitys	7
3. Perusopetuksen tehtävä ja valtakunnalliset tavoitteet	9
3.1. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen	10
4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri	13
4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat ovat monipuolisia	16
4.2. Kouluissa eheytetään opetusta ja toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia	17
5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen	18
6. Oppimisen arviointi	20
7. Oppimisen ja koulukäynnin tuki (<i>valmistuu keväällä</i>)	
8. Oppilashuolto (<i>valmistuu keväällä</i>)	
9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä: S2 (<i>valmistuu keväällä</i>)	
10. Kaksikielinen opetus: Kielikylpy (<i>valmistuu keväällä</i>)	
11. Ohjaussuunnitelma (<i>valmistuu keväällä</i>)	
12. Valinnaisuus perusopetuksessa (<i>valmistuu keväällä</i>)	
13. Vuosiluokat 1-2 (<i>valmistuu keväällä</i>)	
14. Vuosiluokat 3-6 (<i>valmistuu keväällä</i>)	
15. Vuosiluokat 7-9 (<i>valmistuu keväällä</i>)	

1. Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta

Paikallinen opetussuunnitelma ohjaa valtakunnallisten tavoitteiden ja paikallisten painotusten ja tehtävien toteuttamista. Paikallisella opetussuunnitelmalla luodaan yhtenäinen perusta ja suunta päivittäiselle koulutyölle. Opetussuunnitelma on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa ja ohjaa koulujen toimintaa. Se edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa.

Kauniaisten perusopetuksen opetussuunnitelma on valmisteltu ja laadittu yhteistyössä koulujen henkilökunnan, oppilaiden ja huoltajien kanssa. Se linjaa koulun kasvatustyötä, opetusta, oppimisen arviointia ja tukea, ohjausta ja oppilashuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä. Kauniaisten perusopetuksen opetussuunnitelma täydentää valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja. Lukuvuosisuunnitelma on koulun toimintasuunnitelma. Se täsmentää, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan lukuvuoden aikana. Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumista seurataan, arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti.

Opetuksen ja toiminnan ohjaus ja suunnittelu.

Paikallinen opetussuunnitelma täydentää valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen opetussuunnitelma on luettavissa sähköisesti koulujen kotisivuilla. Sähköisessä opetussuunnitelmassa on linkit valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteisiin.

2. Perusopetus yleissivistuksen perustana

2.1. Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

Perusopetus luo perustan oppilaan yleissivistykselle. Perusopetus rakentuu yhteiselle arvoperustalle ja käsitykselle oppimisesta. Opetus järjestetään oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti edistäen oppilaan tervettä kasvua ja kehitystä yhteistyössä kodin kanssa.

Perusopetusta ohjaavat perustuslaki, perusopetuslaki ja -asetukset, valtioneuvoston asetukset ja perusopetuksen perusteet. Opetuksen järjestämisessä huomioidaan myös muusta lainsäädännöstä ja kansainvälisistä sopimuksista mm. YK:n lapsen oikeuksien sopimuksesta tulevat velvoitteet.

OPPILAALLA ON OIKEUS

Opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen

Oppilaanohjaukseen

Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen

Maksuttomaan opetukseen

Maksuttomaan oppimateriaaliin, työvälineisiin ja työaineisiin

Oppilashuoltoon, opintososiaalisiin etuihin ja palveluihin

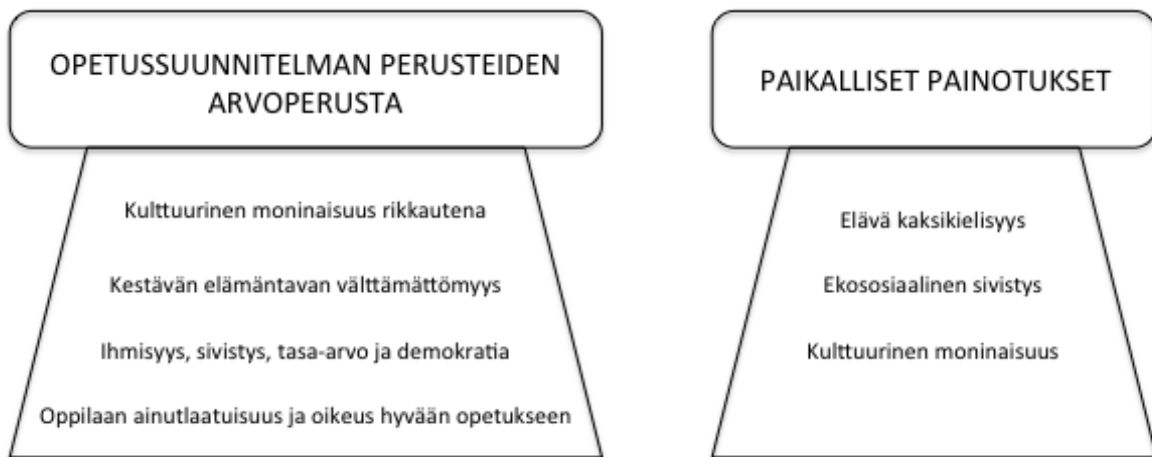
Turvalliseen opiskeluympäristöön

Maksuttomaan kouluruokailuun

2.2. Perusopetuksen arvoperusta

Kauniainen on tulevaisuuteen suuntaava, kulttuuriperintöä kunnioittava, ihmisläheinen kaupunki, jonka viihtyisä ympäristö ja ajanmukaiset kaksikieliset palvelut edistävät yhteistä hyvinvointia.

Yhteinen arvopohja ohjaa kaikkea toimintaa kouluissamme. Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen toiminta perustuu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden, Kauniaisten kaupungin ja Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen tulevaisuusohjelman arvopohjalle. Toiminnassa korostetaan tässä esitettyjä paikallisia painotuksia.

Opetussuunnitelman arvoperusta

Perusopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä, ja sen tehtävä on kasvun ja oppimisen tukeminen. Jokainen oppilas on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella oppilaalla on oikeus hyvään opetukseen ja onnistumiseen koulutyössä.

Ekososiaalinen sivistys

Perusopetuksessa tunnustetaan kestävän kehityksen ja ekososiaalisen sivistyksen välttämättömyys, toimitaan sen mukaisesti ja ohjataan oppilaita kestävän elämäntavan omaksumiseen. Ekososiaalisella sivistyksellä tarkoitetaan laaja-alaista hyvinvointikäsitystä, jossa vastuu ja vapaus yhdistyvät. Se perustuu pitkän aikavälin ajattelulle. Ekososiaalisen sivistyksen osatekijöitä ovat kriittisen ajattelun taidot, kyky pohtia monipuolisesti maailmaan vaikuttavia kysymyksiä, kyky asettua toisen ihmisen asemaan sekä oman ajattelun ja toiminnan jatkuva reflektointi.

Ekososiaalisen sivistyksen tavoitteena on ihminen, joka on avarakatseinen ja vastuullinen. Hän näkee myötätunnon, osallisuuden ja yhteisöllisyyden voimavarana. Ymmärrys kohtuullisuuden merkityksestä sekä omien tekojen vaikutuksista toisiin ihmisiin, luontoon ja yhteiskuntaan ovat tärkeitä. Oppilaiden kanssa pohditaan maailmaa, jonka jätämme perinnöksi tuleville sukupolville. Oppilaita kannustetaan vastuullisuuteen, osallisuuteen sekä yhteisöllisyyteen ja omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Oppilaita ohjataan tuntemaan kehitykseen vaikuttavia yhteiskunnallisia rakenteita ja ratkaisuja ja vaikuttamaan niihin. Tavoitteena on ihminen, joka pystyy ajattelemaan kriittisesti, kykenee pohtimaan koko maailmaan vaikuttavia kysymyksiä monipuolisen informaation perusteella, vaalii ihmisarvon loukkaamattomuutta sekä reflektoi omia käsityksiään ja on valmis muuttamaan niitä uuden tiedon valossa.

Kulttuurinen moninaisuus

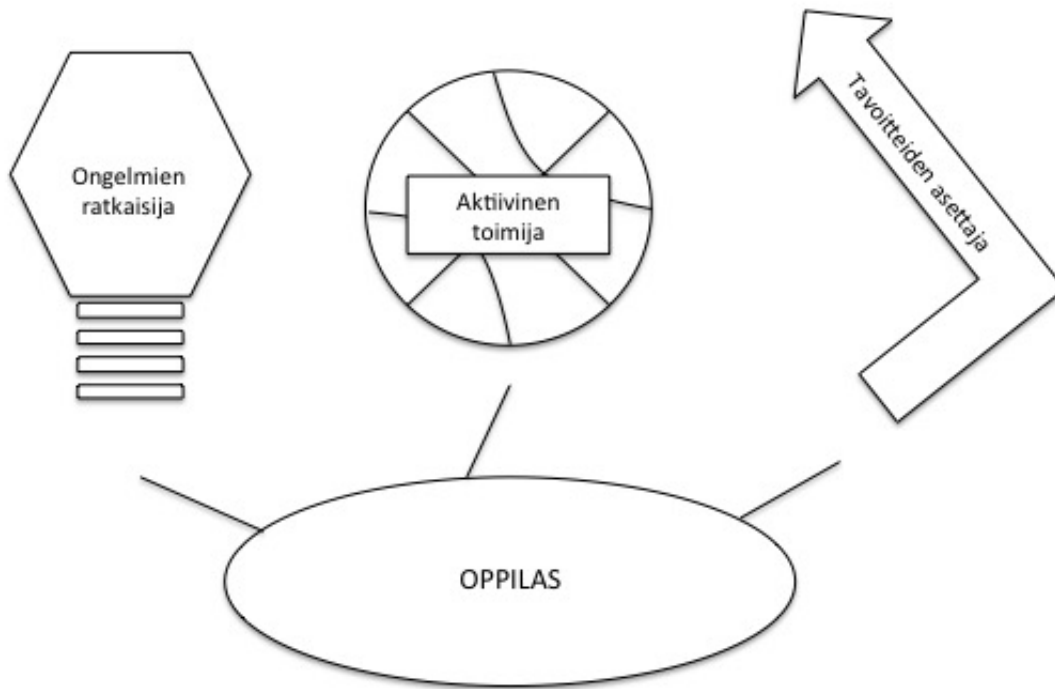
Perusopetus rakentuu moninaiselle kulttuuriperinnölle. Se on muodostunut ja muotoutuu eri kulttuureiden vuorovaikutuksessa. Opetus tukee oppilaiden oman kulttuuri-identiteetin rakentumista osana niiden ryhmien ja yhteiskuntien identiteettien ainutlaatuisuutta ja moninaisuutta, joista ihmiskunta koostuu. Perusopetuksen tehtävä on vahvistaa ymmärrystä siitä, että vuorovaikutuksen, uudistusten ja luovuuden lähteenä kulttuurinen moninaisuus on yhtä välttämätön ihmiskunnalle kuin luonnon moninaisuus on luonnolle.

Elävä kaksikielisyys

Elävä kaksikielisyys ja sen vahvistaminen on yksi Kauniaisten kaupungin arvoista ja strateginen painopistealue. Se on tavoite ja toimintatapa kaikessa kaupungin toiminnassa. Elävä kaksikielisyys vahvistuu lasten, nuorten ja aikuisten eri kieliryhmien kohtaamisissa. Alueen vahvasti kaksikielisen kulttuurin vaikutus näkyy kauniaislaisten arjessa. Perusopetuksessa elävää kaksikielisyyttä edistetään aktiivisella ja innovatiivisella arjen toiminnalla.

2.3. Oppimiskäsitys

Oppiminen on erottamaton osa yksilön kasvua ihmisenä ja hyvän elämän rakentamista osana yhteisöä. Opetussuunnitelman perusteet perustuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

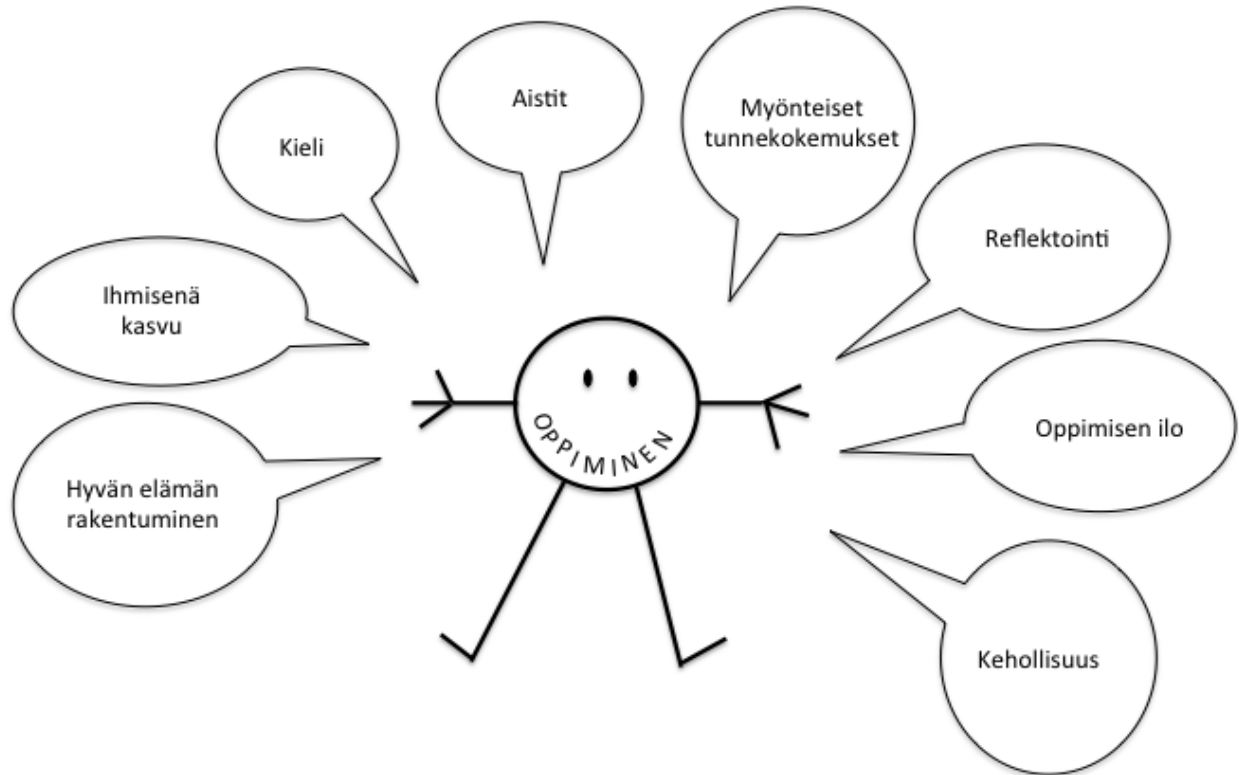
Perusopetuksen oppimiskäsitys

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen pedagogiikka pohjautuu humanistiseen ihmiskäsitykseen. Sen mukaisesti koulussa vallitsee innostava ja avoin ilmapiiri, jossa oppilas on pedagogiikan keskiössä. Opettajat rakentavat yhdessä oppilaiden kanssa oppimiskokonaisuuksia, joissa oppilas oppii asettamaan tavoitteita, ratkaisemaan ongelmia ja arvioimaan oppimistaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa.

Oppiminen on monimuotoista ja kiireetöntä. Se on sidoksissa opittavaan asiaan, aikaan ja paikkaan. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä paikallisten yhteisöjen kanssa korostetaan. Oppiminen vaatii harjoittelua ja sisukasta työntekoa.

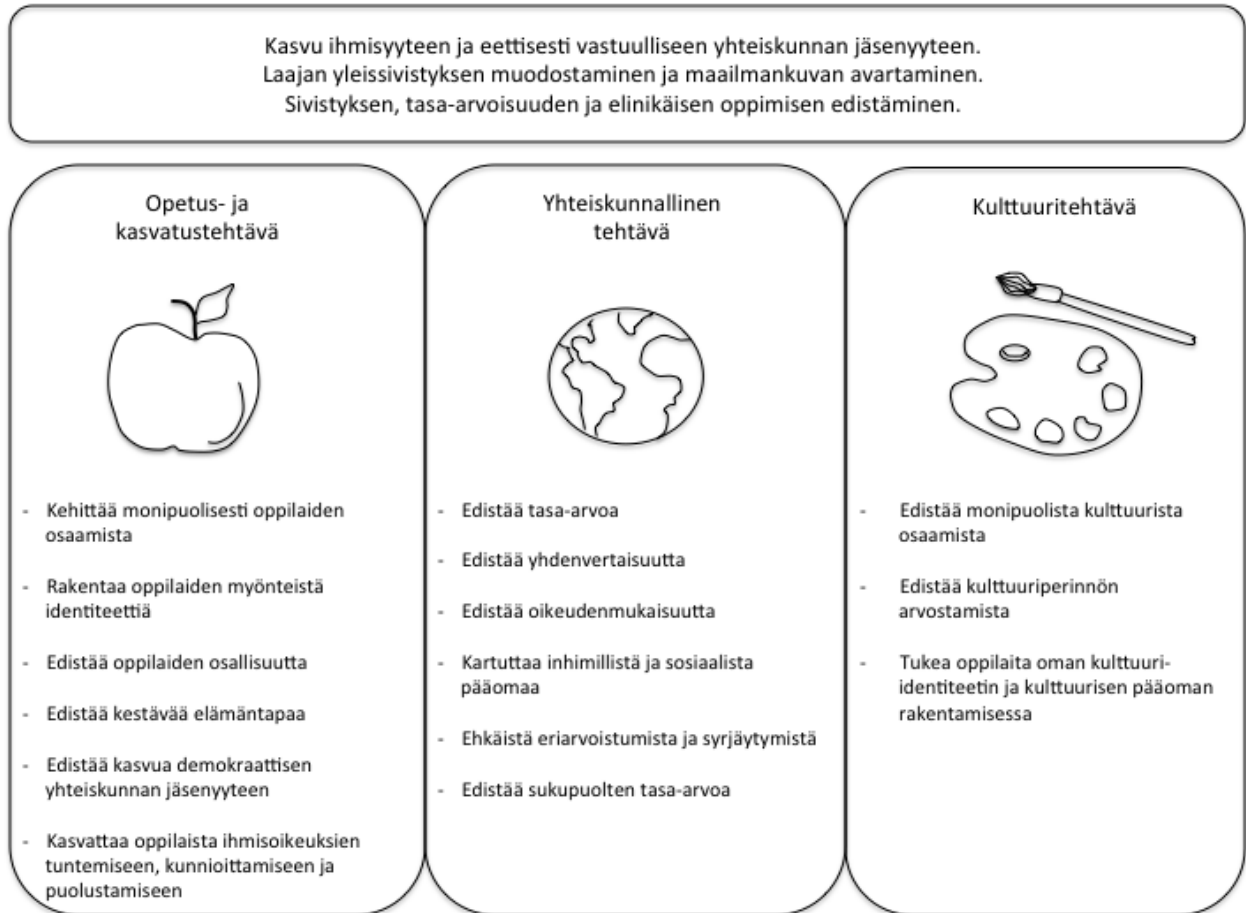
Opettaja on oppijan tukija, ja opettajan eettisyys on pedagogiikan kivijalka. Koulun ja kodin aikuiset tukevat yhdessä oppilaan positiivisen minäkuvan kehittymistä ja oppilaan kasvamista yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Uusien tietojen ja taitojen oppimisen rinnalla oppilas oppii refleктоimaan oppimistaan, kokemuksiaan ja tunteitaan. Oppilaan yksilöllinen ohjaus on merkityksellistä, sillä oppilaiden erilaiset kiinnostuksen kohteet, arvostukset ja työskentelytavat sekä kokemukset ja käsitykset itsestä oppijana ohjaavat oppimisprosessia ja motivaatiota. Myönteisen ja realistisen palautteen antaminen ja saaminen ovat keskeinen osa sekä oppimista tukevaa että kiinnostuksen kohteita laajentavaa vuorovaikutusta. Oppilaan ja opettajan yhteiset arviointikeskustelut - evästykset - mahdollistavat ohjaavan palautteen antamisen osana arjen työskentelyä. Yhdessä itse- ja vertaisarvioinnin kanssa nämä evästykset vahvistavat oppilaan aktiivista roolia oppimisessa.

Oppilasta autetaan ikäkauden mukaisesti tiedostamaan omat tapansa oppia ja ymmärtämään oppiminen oman elämänsä kannalta tärkeäksi. Monipuoliset oppimisen ja arvioinnin tavat tukevat yksilöllistä oppimispolkua, jonka tavoitteena on sisäisen motivaation, ilon, intohimon ja uteliaisuuden syttyminen.

3. Perusopetuksen tehtävä ja valtakunnalliset tavoitteet

Perusopetuksessa oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa muodostaen perustan laajalle yleissivistykselle. Perusopetus antaa valmiudet ja kelpoisuuden toisen asteen opintoihin. Perusopetusta kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti. Perusopetus ohjaa oppilaita löytämään omat vahvuutensa ja rakentamaan tulevaisuutta oppimisen keinoin.

Perusopetuksen tehtävä

Koulua ympäröivän maailman muutos vaikuttaa väistämättä oppilaiden kehitykseen ja hyvinvointiin sekä koulun toimintaan. Perusopetuksessa opitaan kohtaamaan muutostarpeita avoimesti, arvioimaan niitä kriittisesti ja ottamaan vastuuta tulevaisuutta rakentavista valinnoista.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen unelmana ja kantavana voimana on kirkas näkemys Hyvästä Elämästä, joka syntyy yhdessä tekemällä. Perusopetuksen tehtävänä on antaa oppijalle vahvat juuret ja siivet.

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN VALTAKUNNALLISET TAVOITTEET

**Kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan jäsenyyteen
Tarpeelliset tiedot ja taidot
Sivistyksen, tasa-arvoisuuden ja elinikäisen oppimisen
edistäminen**

3.1. Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Laaja-alaisen osaamisen lisääntyneen tarpeen nousee ympäröivän maailman muutoksista. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu, työnteko sekä kansalaisena toimiminen nyt ja tulevaisuudessa edellyttävät tiedon- ja taidonalat ylittävää ja yhdistävää osaamista.

Arvot, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan osaamisen kehittymiselle. Kukin oppiaine rakentaa osaamista oman tiedon- ja taidonalansa sisältöjä ja menetelmiä hyödyntäen. Osaamisen kehittymiseen vaikuttavat sekä ne sisällöt, joiden parissa työskennellään, että erityisesti se, miten työskennellään ja miten oppijan ja ympäristön vuorovaikutus toimii. Oppilaille annettava palaute sekä oppimisen ohjaus ja tuki vaikuttavat etenkin asenteisiin, motivaatioon ja tahtoon toimia.

Laaja-alainen osaaminen (Opetussuunnitelman perusteet 2014)

Laaja-alaisen osaamisen painotusalueet

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet L1-L7 huomioidaan vuosiluokkakokonaisuuksittain ja kaikissa oppiaineissa. Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa painotetaan erityisesti seuraavia laaja-alaisen osaamisen osa-alueita:

vl 1	vl 2	vl 3	vl 4	vl 5	vl 6	vl 7	vl 8	vl 9
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU								
MONILUKUTAITO								
OSALLISTUMINEN, VAIKUTTAMINEN JA KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN RAKENTAMINEN								
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT						TYÖELÄMÄTAIDOT JA YRITTÄJYYS		

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu. Maailman moninaisuus edellyttää ihmisoikeuksien kunnioittamiselle perustuvaa kulttuurista osaamista. Oppilaat tutustuvat sekä omiin juuriinsa että toisten tapoihin ja perinteisiin. Itsensä ilmaisemisen monipuoliset taidot, arvostava vuorovaikutus, sosiaaliset taidot sekä hyvät tavat ovat tärkeitä. Opettajat ohjaavat oppilaita tunnistamaan ja pohtimaan kulttuurisia merkityksiä. He luovat oppilaille mahdollisuuksia itsensä ilmaisuun, vuorovaikutuksessa toimimiseen ja omaan kokemiseen niin koulussa kuin koulun ulkopuolella.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot. Elämässä ja arjessa selviäminen edellyttää yhä moninaisempia taitoja, ja alakoulussa on tärkeä oppia omaan ja yhteiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja arjen sujumiseen liittyviä perusasioita. Kyse on terveydestä, turvallisuudesta ja ihmissuhteista, liikkumisesta ja liikenteestä, teknologisoituneessa arjessa toimimisesta sekä oman talouden hallinnasta ja kuluttamisesta, jotka kaikki vaikuttavat kestäväan elämäntapaan. Perusopetuksen tehtävä on tukea oppilaiden luottavaista suhtautumista tulevaisuuteen.

Monilukutaito on tulevaisuuden kansalaistaito. Jokaisen on elämässään kyettävä monikanavaisten tekstien tulkintaan ja tuottamiseen. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tietoa. Tekstejä voidaan tulkita ja tuottaa esimerkiksi kirjoitetussa, puhutussa, painetussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Koko koulu on kielitietoinen, ja monilukutaito on kaikkien oppiaineiden ja tiedonalojen yhteisvastuualueita. Opettajat tukevat monilukutaidon kehittymistä perustamalla opetuksen moniaistisuudelle, kokonaisvaltaisuukselle ja ilmiökeskeisyydelle. Monilukutaidon oppiminen on elinikäinen prosessi.

Työelämätaidot ja yrittäjyys. Työelämä, ammatit ja työn luonne ovat muutoksessa mm. teknologisen kehityksen ja talouden globalisoitumisen seurauksena. Opettajat rohkaisevat oppilaita tunnistamaan ja kehittämään omia taipumuksiaan, vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä tekemään opintoihin ja työhön liittyvät valintansa perustellusti ja omista lähtökohdistaan.

Opetuksessa edistetään oppilaiden kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan sekä vahvistetaan siihen liittyvää tietopohjaa hyödyntäen paikallisia verkostoja. Oppilaat harjoittelevat projektityöskentelyä ja verkostoitumista omassa yhteisössä, lähialueella ja Suomessa, sekä mahdollisuuksien mukaan myös kansainvälisesti.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Oppilaiden osallisuus on koulujemme toiminnan keskiössä ja ekososiaalinen sivistys vahvasti esillä arvoperustassamme. Osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä vastuullista suhtautumista tulevaisuuteen voi oppia vain harjoittelemalla. Kouluyhteisö tarjoaa tähän turvalliset puitteet. Oppilaat saavat valmiuksia sekä omien että yhteisön ja yhteiskunnan toimintatapojen ja -rakenteiden arviointiin ja muuttamiseen kestävää hyvinvointia edistäviksi. Perusopetuksen aikana muodostuu näkemys siitä, miksi opiskelu ja osallistuminen ovat tärkeitä, mitä kestävä elämäntapa merkitsee ja miten koulussa hankittua osaamista voi käyttää kestävä tulevaisuuden rakentamisessa.

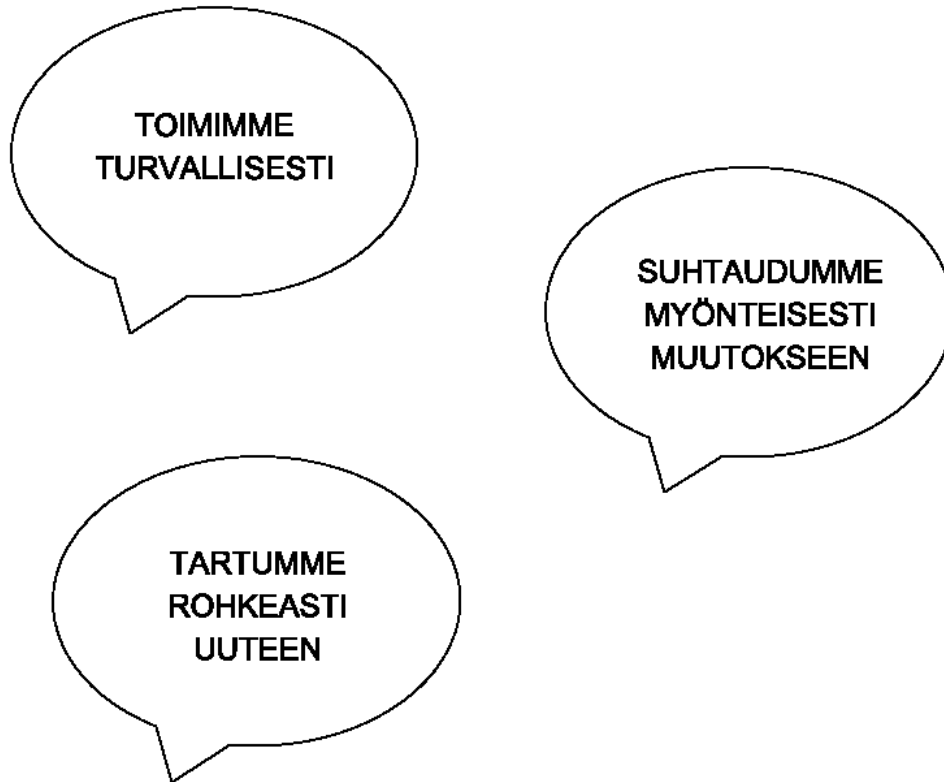
Muut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet

Ajattelua ja oppimaan oppimista korostetaan paikallisessa opetussuunnitelmassamme arvioinnin paikallisten painotusten kautta. Arviointikulttuurimme rakentuu itsearviointin ympärille, mikä on kuvattu luvussa 6. Oppimiskäsitys perustuu ajatukselle aktiivisesta oppijasta, joka oppii asettamaan tavoitteita, ratkaisemaan ongelmia ja arvioimaan oppimistaan.

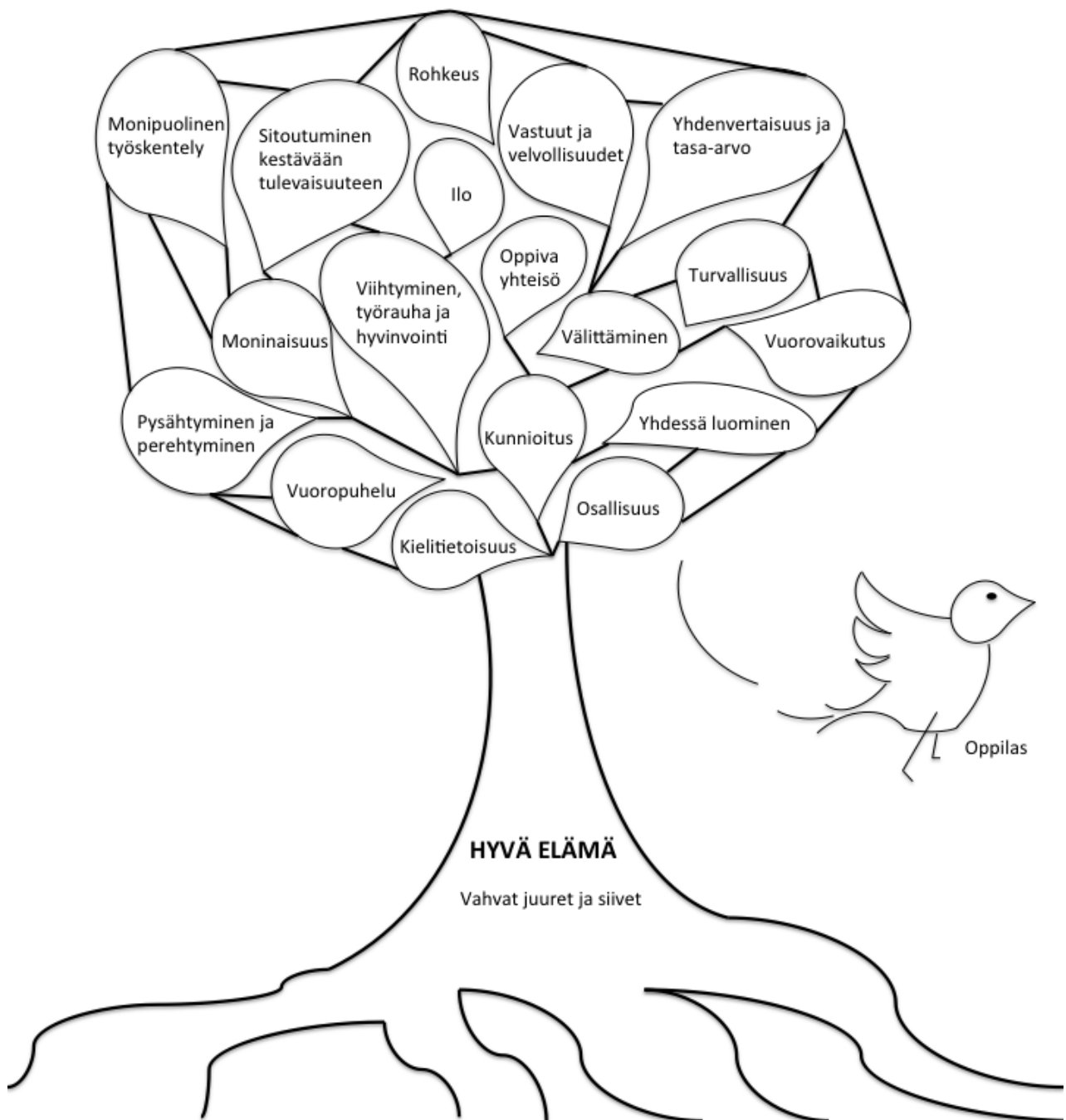
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen. Tieto- ja viestintäteknologian innovatiivinen pedagoginen käyttö on tärkeä osa Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen oppimisympäristöä ja toimintakulttuuria. Pitkäjänteinen ja jatkuva kehitystyö luo mahdollisuuksia tukea oppilaiden tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen kehittymistä.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tarkemmat tavoitteet sekä järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta opetustyössä huolehditaan ja toteutumista seurataan, tarkennetaan vuosiluokkakokonaisuuksittain opetussuunnitelman luvuissa 13-15 sekä lukuvuosisuunnitelmassa. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista arvioidaan vuosittain perusopetuksen lukuvuosiarvioinnissa.

4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Luomme ja ylläpidämme toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Tässä luvussa kuvataan periaatteet, jotka ohjaavat koulun arkea, sekä kuinka koulu omalla toiminnallaan tukee näiden periaatteiden toteutumista. Oppilaat ovat mukana luomassa toiminnan rakenteita ikätason mukaisesti. Oppilaan tulee kokea, että koulu on häntä varten. Koulussa annetaan tilaa lasten ja nuorten omille vaikuttamisen tavoille ja vahvistetaan oppilaan kokemusta siitä, että asioihin voi vaikuttaa.

Kauniaisten suomenkielisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Toimintakulttuuria ohjaavia periaatteita tarkennetaan lukuvuosisuunnitelmassa ja niiden toteutumista arvioidaan lukuvuosittain.

Koulu on oppiva kasvuyhteisö

Koulu on myös sosiaalisen toiminnan areena. Siellä opitaan vuorovaikutuksen, osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Koulu toimii oppivana kasvuyhteisönä ja kannustaa kaikkia jäseniään oppimiseen. Jokainen kasvuyhteisön jäsen on oppija.

Koulun yhteisöllisyyden rakentaminen ja kehittäminen on koko yhteisön asia. Rikastavassa kasvuyhteisössä vallitsee luovuuteen ja innovatiivisuuteen kannustava ilmapiiri. Sen jokainen jäsen on vastuussa myönteisestä ja turvallisesta ilmapiiristä yhteistyössä ja vuorovaikutuksessa muiden yhteisön jäsenien kanssa. Yhdessä tekeminen ja osallisuuden kokemukset vahvistavat yhteisöä.

Oppivan kasvuyhteisön toiminta on tavoitteellista. Tavoitteet määritellään lukuvuosisuunnitelmassa, joka perustuu opetussuunnitelmaan. Lisäksi toimintaa ohjaa perusopetuslakiin, opetussuunnitelman perusteisiin ja kaupungin arvoihin pohjautuva, yhteisöllisesti laadittu *Tulevaisuusohjelma*. Oppiva kasvuyhteisö kehittää ja suuntaa toimintaansa jatkuvan itsearvioinnin, ulkoisen arvioinnin ja tutkimustiedon avulla. Yhdessä toteutettava jaettu johtajuus on tärkeä osa oppivan kasvuyhteisön toimintaa.

Koulun arki on turvallista

Koulu on turvallinen paikka olla ja opiskella. Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa on työrauha ja opiskelu sujuu esteettömästi. Työrauhaa edistetään monin keinoin, joista keskeisimpiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, kodin ja koulun yhteistyö sekä kaikkien yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan ja turvallisuuden tunteen rakentumiselle. Työrauhan turvaamiseksi kouluissa on käytössä opetussuunnitelman perusteiden mukaiset suunnitelmat.

Koulussa kulttuurinen moninaisuus, kielitietoisuus ja monilukutaito kietoutuvat toisiinsa

Koulu yhteisö ja sen jokainen jäsen on monikielinen. Oppilaat ja opettajat käyttävät koulun arjessa rinnakkain eri kieliä. Kieli on puhetta, kirjoitusta, eleitä, ilmeitä, viittomia, kuvia ja sanoja. Kielitaito on lukemista, kuuntelemista, katsomista, kirjoittamista, puhumista, keskustelemista ja monipuolista tuottamista. Se on myös osallisuutta, sosiaalista pääomaa ja äänivaltaa.

Aikuinen on kielellinen malli ja oppiaineensa kielen opettaja. Jokaisella oppiaineella on oma tapansa käyttää kieltä, esittää asioita ja rakentaa todellisuutta. Eri tiedonalojen kielet ja symbolijärjestelmät avaavat samaan ilmiöön eri näkökulmia. Koulun tärkeä tehtävä on auttaa nuorta ymmärtämään, ettei koulussa oleva oppiainejako vastaa täysin tiedonaloja eikä heijasta ympäröivää todellisuutta. Kielitietoisuuden lisäämisen avulla oppiaineiden väliset yhteydet tehdään koulussa näkyviksi ja helpotetaan tiedon ja taidon siirrettävyyttä oppiaineesta toiseen, kontekstista toiseen. Kielen, vuorovaikutuksen ja tekstien avulla opitaan ja tullaan tietoiseksi oppimisesta.

Kielitietoisuuden ja monilukutaidon kehittämiseksi on pysähdyttävä pohtimaan, miksi opetamme, mitä opetamme, ja miten opetamme. Opettajat ovat oppimisympäristön suunnittelijoita. He tekevät yhteistyötä oppimisen ohjaamisessa ja valitsevat monipuolisia työskentelytapoja yhdessä oppilaiden kanssa. Sujuva ja luonteva tieto- ja viestintätekniikan käyttö vahvistaa kielitietoisuutta, monilukutaitoa ja oppiaineiden välistä yhteistyötä. Yhteistyö tukee monipuolisen suomen kielen, monikielisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä sekä lisää asioiden syvällistä ymmärtämistä.

Kielitietoisuus tarkoittaa sitä, että eri tilanteissa käytetään erilaista kieltä. Erilaisten tekstien tulkitsemisen, tuottamisen ja arvottamisen taidoissa kehittyminen auttaa oppilaita ymmärtämään monimuotoisia kulttuurisia viestinnän muotoja sekä rakentamaan omaa identiteettiään. Koulussa

arvostetaan ja huomioidaan lasten ja nuorten omia kulttuureita. Opettajat edistävät oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia käyttämällä opetuksessa oppilaille merkityksellisiä tekstejä ja niistä nousevia tulkintoja. Näin oppilaat voivat hyödyntää oppimisessa vahvuuksiaan ja itseään kiinnostavia sisältöjä.

Koulun tehtävä on laajentaa oppilaan kielimaailmaa käyttämällä oppimisessa erilaisia tekstejä ja kielimuotoja. Kielimuodon valinta vaikuttaa monin tavoin viestin perillemenoon, mutta kielimuotoja ei aseteta arvojärjestykseen. Kielimuodon valintaan vaikuttaa kielenkäytön tilanne. Näkemys kielimuotojen tasa-arvoisuudesta lisää oppilaan oman kielen arvostamista ja tukee hänen kielellistä identiteettiään.

Koulu sitoutuu kestävän tulevaisuuden rakentamiseen

Perusopetus ottaa toiminnassaan huomioon kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja rakentaa toivoa hyvästä tulevaisuudesta luomalla osaamisperustaa ekososiaaliselle sivistykselle. Arjen valinnoillaan ja toimillaan koulu ilmentää vastuullista suhtautumista ympäristöön. Raaka-aineita, energiaa ja luonnon monimuotoisuutta tuhlavia materiaalivalintoja ja toimintatapoja muutetaan kestäviksi. Kestävän elämäntavan aineettomien tekijöiden merkitystä hyvinvoinnille korostetaan ja niille annetaan aikaa ja näkyvyyttä päivittäisessä koulutyössä. Oppilaat ovat mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kestävää arkea. Koulu rohkaisee oppilaita kohtaamaan avoimesti ja uteliaasti maailman moninaisuutta sekä toimimaan oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

Oppilaiden työstämä osuus kestävään tulevaisuuteen sitoutumisesta tulee *tähän* (kevään aikana).

4.1. Oppimisympäristöt ja työtavat ovat monipuolisia

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan aikaa, paikkaa, yhteisöä ja tilaa, missä opitaan. Oppimisympäristömme on pedagogisesti tarkoituksenmukainen, turvallinen ja hyvinvointia edistävä. Se tukee erilaisia ja yksilöllisiä tapoja oppia ja ohjaa itsenäiseen, omaan ajatteluun. Se haastaa uteliaisuuteen sekä innostaa oppimiseen, erilaisten verkostojen luomiseen ja koulun ulkopuolella opittujen taitojen hyödyntämiseen. Hyvin toteutetussa oppimisympäristössä on tilaa yritykselle ja erehdykselle. Se edistää vuorovaikutusta, osallistumista ja yhteisöllistä tiedon rakentamista myös koulun ulkopuolisten tahojen kanssa ja koulurakennuksen ulkopuolella. Hyvä työrauha sekä ystävällinen ja kiireetön ilmapiiri tukevat oppimista.

Opettaja luo pedagogisesti monipuoliset ja joustavat oppimisympäristöt, jotka tukevat oppijan motivaatiota sekä edistävät hänen aktiivisuuttaan ja itseohjautuvuuttaan. Koulun sisä- ja ulkotilojen lisäksi opettaja hyödyntää eri oppiaineiden opetuksessa luontoa, rakennettua ympäristöä, virtuaalisia tiloja ja välineitä sekä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa Kauniaisissa ja sen lähialueilla. Kauniaisten suomenkielisessä perusopetuksessa käytetään ja kehitetään pedagogisesti korkeatasoisia, innovatiivisia oppimisympäristöjä. Virtuaaliset tilat ja työvälineet ovat luonteva osa oppimista.

Opettaja luo monipuolisilla työtavoilla oppilaille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnalla opettaja myös tukee yhteisöllistä oppimista, jossa osaamista ja ymmärrystä rakennetaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oppilaat osallistuvat työtapojen valintaan. Opettaja ohjaa oppilasta suunnittelemaan ja arvioimaan työskentelyä ja työtapoja. Yhteinen tavoitteiden ja arviointiperusteiden pohdinta sitouttaa tavoitteiden mukaiseen työskentelyyn ja työtapojen valintaan.

Työtapoja valittaessa opettaja kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Oppimisen elämyksellisyys
Motivaation vahvistaminen
Itseohjautuvuuden tukeminen
Oppimaan oppimisen taidot
Eriyttäminen
Oppilaan osallisuus

Monipuoliset työtavat tuovat oppilaalle:

Oppimisen iloa
Onnistumisen kokemuksia
Luovuutta
Kokemuksellisuutta
Toiminnallisuutta
Eri aistien käyttöä
Liikkumista
Ryhmään kuulumisen tunnetta

4.2. Kouluissa eheytetään opetusta ja toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia

Opetuksen eheyttäminen auttaa oppilasta ymmärtämään opiskeltavien asioiden välisiä suhteita ja niiden keskinäisiä riippuvuuksia. Oppilas yhdistää eri tiedonalojen tietoja ja taitoja sekä jäsentää niitä mielekkäiksi kokonaisuuksiksi yhdessä toisten kanssa. Kokonaisuuksien tarkastelu ja tiedonaloja yhdistelevät, tutkivat työskentelyjaksot (oppimiskokonaisuudet) ohjaavat oppilasta soveltamaan tietojansa ja rakentamaan tietoa yhteisöllisesti. Näin oppilas hahmottaa koulussa opiskeltavien asioiden merkitystä oman elämänsä ja yhteisön sekä yhteiskunnan ja ihmiskunnan kannalta. Samalla hän saa aineksia maailmankuvansa laajentamiseen ja jäsentämiseen.

Opetuksen eheyttämistä toteutetaan järjestämällä monialaisia, pitempikestoisia oppimiskokonaisuuksia, joiden toteuttamiseen osallistuu useampia oppiaineita ja joihin sisältyy erilaisia eheyttämistapoja, kuten:

Oppiaineiden integraatio

Rinnastaminen eli saman teeman opiskelu useammassa oppiaineessa yhtäaikaan

Jaksottaminen eli samaan teemaan liittyvien asioiden peräkkäinen opiskelu

Toiminnalliset aktiviteetit, kuten teemapäivät, tapahtumat, kampanjat ja opintokäynnit osana opetusta

Opetus voidaan toteuttaa myös kokonaan eheyttynä.

Oppilaiden opintoihin sisältyy vähintään kaksi pidempikestoista ja eheyttävää monialaista oppimiskokonaisuutta lukuvuodessa jokaisella vuosiluokalla. Tämän lisäksi monialaisia oppimiskokonaisuuksia toteutetaan valinnaisaineiden puitteissa. Tavoitteet, sisällöt ja toteuttamistavat täsmennetään lukuvuosisuunnitelmassa ja niiden toteutumista arvioidaan lukuvuosittain.

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

Koulussa tehdään yhteistyötä

Kauniaisten perusopetuksen kantavana ajatuksena on luoda lapselle ja nuorelle ehyt koulupolku vuosiluokilla 0-9. Perusopetus on olennainen osa lapsen ja nuoren arkea. Koulussa ollessaan lapsi ja nuori kasvaa turvallisessa, yksilön erilaisia taitoja ja valmiuksia kehittävässä ilmapiirissä kohti aikuisuutta.

Koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen. Oppilaat osallistuvat oman oppimisensa ja koulutyönsä sekä ryhmänsä toiminnan suunnitteluun. Monipuolinen oppilastoiminta antaa oppilaille mahdollisuuden osallistua koulun päätöksentekoon ja vaikuttaa kouluyhteisön toimintaan.

Kodin ja koulun yhteistyöllä tuetaan ja edistetään oppilaan kasvua, hyvinvointia ja oppimista. Oppilas, opettaja ja huoltajat kokoontuvat vuosittain kolmikantakeskusteluun. Opettaja ja huoltaja kuulevat oppilasta ja käyvät vuoropuhelua oppilaalle tärkeistä koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Kolmikantakeskustelun lisäksi opettaja käy oppilaan kanssa erilaisia arviointikeskusteluja luvun 6 mukaisesti.

Eheän oppimispolun varmistamiseksi koulu toimii yhteistyössä varhaiskasvatuksen, esiopetuksen sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Koulupäivä rakentuu monenlaisesta toiminnasta

Kerhotoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, jonka lähtökohtana ovat koulun kasvatukselliset, opetukselliset ja ohjaukselliset tavoitteet. Se on osa maksutonta perusopetusta ja rakentaa omalta osaltaan toiminnan yhteisöllisyyttä ja rikastuttaa koulun toimintakulttuuria. Kerhotoiminnan tehtävä on tukea oppilaiden monipuolista kasvua ja kehitystä. Kerhot tarjoavat oppilaille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin harrastuksiin. Tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta sekä tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen, onnistumisen ja ilon kokemuksia. Kerhotoiminnassa oppilaat saavat tilaisuuksia koulussa opitun soveltamiseen, luovaan toimintaan ja monimuotoiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten oppilaiden kanssa. Kerhotoiminta lisää oppilaiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä arjen hallintaa ja turvallisuutta.

Joustavilla kerhotoiminnan ratkaisuilla tuetaan oppilaan päivän kokonaisuutta. Oppilaat osallistuvat kerhotoiminnan suunnitteluun. Kerhotoiminnan järjestämisessä hyödynnetään paikallisia järjestöjä, yrityksiä ja muita toimijoita. Kerhotoiminnan järjestäminen tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa myös kodin ja koulun kasvatuskumppanuutta sekä yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Kirjastotoiminnalla vahvistetaan oppilaiden yleissivistyksen ja maailmankuvan laajenemista ja avartumista. Kirjastot ovat kulttuurin monitoimitiloja. Kirjastotoimintaa toteutetaan ja kehitetään yhteistyössä kaupungin kirjaston kanssa. Monimuotoinen koulukirjastotoiminta tukee oppimiskäsityksen toteutumista aidoissa oppimistilanteissa ja luo oppilaille mahdollisuuksia monenlaisten vastuutehtävien hoitamiseen. Kirjastot tarjoavat aktivoivia ja virikkeisiä oppimisympäristöjä sekä monipuolisia työtapoja. Kirjastotoiminnan tehtävänä on kannustaa oppilaita omaehtoiseen lukemiseen ja omiin lukuvalintoihin, tyydyttää heidän tiedonhaluaan, kannustaa hakemaan tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tietolähteitä. Toiminta lisää mahdollisuuksia opetuksen eriyttämiseen, oppilaiden yksilöllisten kiinnostusten mukaiseen työskentelyyn sekä yhteistyöhön kotien kanssa. Yhdessä koulu ja kirjasto ohjaavat elinikäiseen oppimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kouluruokailu on oppilaille tärkeä osa koulupäivää. Oikea-aikainen ja kiireetön ruokailu sekä mahdollisuus välipaloihin varmistavat jaksamisen koulupäivän aikana. Kouluruokailun järjestämisessä huomioidaan ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Ateriat ja välipalat suunnitellaan ravitsemuksellisesti täysipainoisiksi ja tarkoituksenmukaisiksi. Ruokailuhetket virkistävät koulupäivää, ja ne ovat osa kestävään elämäntapaan kasvamista, kulttuurisen osaamisen kartuttamista sekä koulun antamaa tapakasvatusta. Viihtyisiä ruokailuhetki lisää hyvinvointia koko kouluyhteisössä.

Oppilaat osallistuvat kouluruokailun ja ruokailuhetkien suunnitteluun ja kehittämiseen. Opettajat huolehtivat ruokailun yhteydessä annettavasta ohjauksesta ja kasvatuksesta yhdessä koulun muiden aikuisten kanssa. Opetushenkilöstö ja ruokailusta vastaava henkilöstö tekevät yhteistyötä kouluruokailun järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä.

Päivänavaukset ovat osa oppilaiden kasvua ja osallisuutta tukevaa toimintaa. Ne ovat hetkiä, jolloin ei suoriteta, kilpailla tai arvostella ja jolloin saa rauhoittua ja levähtää. Päivänavaukset mahdollistavat opettajan ja oppilaiden kiireettömän kohtaamisen.

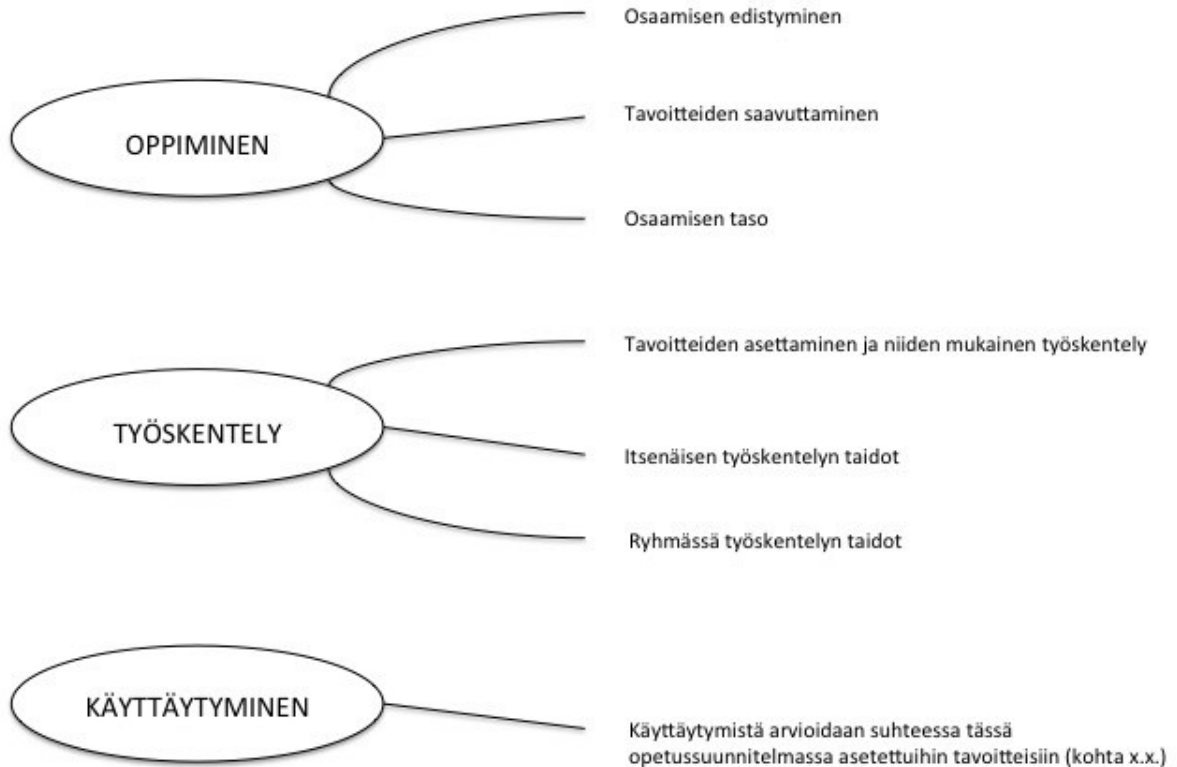
Välitunnit ovat viihtyisiä yhdessäolon ja virkistytymisen hetkiä. Oppilaita kannustetaan liikkumaan ja ulkoilemaan. Välitunneilla oppilaat muodostavat omaehtoisesti sosiodynaamisia ryhmiään. Opettajat huolehtivat välituntitilanteiden turvallisuudesta. Toimivat ja riittävät välituntitilat ovat osa monipuolista oppimisympäristöä.

Juhlat ovat osa koulun kulttuurikasvatusta. Oppilaat perehtyvät sekä suomalaiseen kulttuuriperinteeseen että muiden kulttuurien perinteisiin suunnittelemalla ja toteuttamalla juhlia yhdessä koulun aikuisten kanssa. Juhlat ovat näyttö koulun omasta vahvuudesta, rikkaudesta ja arvosta. Näin rakennamme ja vahvistamme koulun yhteisöllisyyttä.

6. Oppimisen arviointi

Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, millaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijana ja ihmisenä. Arviointi ohjaa ja kannustaa oppilasta opiskelussa sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä, edistymistä ja käyttäytymistä arvioidaan monipuolisesti.

Arviointi on jatkuvaa ja kokonaisvaltaista, ja se kohdistuu oppilaan oppimiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen. Oppimisen ja työskentelyn arviointi ovat oppiaineissa tehtävää arviointia.

Arvioinnin kohteet

Arviointia tapahtuu kaikissa koulun vuorovaikutustilanteissa. Oppimisen ilo ja onnistumisen kokemukset vahvistuvat saadun palautteen kautta. Monipuolinen arviointi ja siihen perustuvan ohjaavan palautteen antaminen ovat opettajien keskeisiä pedagogisia keinoja oppilaiden koko kehityksen ja oppimisen tukemisessa.

Arviointi on läpinäkyvää, oikeudenmukaista, ohjaavaa ja motivoivaa. Suuri osa arvioinnista on opettajien ja oppilaiden välistä vuorovaikutusta. Oppilaan ja opettajan yhteinen, vastavuoroinen sekä kunnioittava dialogi on perusta eettisesti kestäväälle arvioinnille. Arvioinnin avulla opettaja tukee ja ohjaa oppilasta myönteisellä tavalla ja kannustaa häntä opinnoissaan. Opettajat huolehtivat siitä, että oppilaat saavat alusta lähtien oppimista ohjaavaa ja kannustavaa palautetta sekä tietoa edistymisestään ja osaamisestaan. Opintojen aikaista palautetta annetaan oppilaalle ja huoltajalle säännöllisesti ja riittävästi.

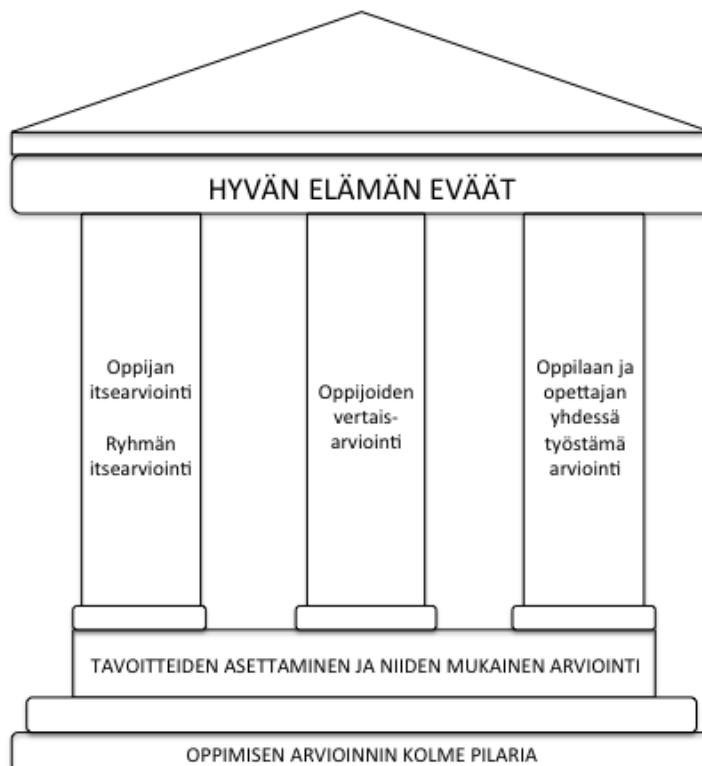
PERUSOPETUKSEN ARVIOINTIKULTTUURIN KESKEISET PIIRTEET

- **rohkaiseva ja yrittämään kannustava ilmapiiri**
- **oppilaiden osallisuutta edistävä, keskusteleva ja vuorovaikutteinen toimintatapa**
- **oppilaan tukeminen oman oppimisprosessinsa ymmärtämisessä sekä oppilaan edistymisen näkyväksi tekeminen koko oppimisprosessin ajan**
- **arvioinnin oikeudenmukaisuus ja eettisyys**
- **arvioinnin monipuolisuus**
- **arvioinnin avulla saadun tiedon hyödyntäminen opetuksen ja muun koulutyön kehittämisessä**

Oppilas osoittaa osaamistaan ja edistymistään suhteessa omiin, itse asettamiinsa ja vuosiluokan tavoitteisiin monella tavalla. Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä. Opettaja kokoaa tietoa oppilaiden edistymisestä oppimisen eri osa-alueilla ja erilaisissa oppimistilanteissa. Arviointi- ja näyttötilanteissa opettaja varmistaa, ettei edistymisen ja osaamisen osoittamiselle ole esteitä, ja järjestää tukea tarpeen mukaan.

Arvioinnissa edellytetään säännöllistä vuoropuhelua oppilaiden ja huoltajien kanssa. Oppilaan itsearviointin ja vertaisarviointin taitojen kehittyminen on keskeinen osa arviointijärjestelmää. Opettaja ohjaa oppilaita havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä ja antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille.

Arviointi tuottaa tietoa oppilaalle, huoltajalle ja opettajalle. Monipuolinen arviointi auttaa opettajaa kehittämään opetustaan oppilaan/ryhmän tarpeiden mukaisesti ja luo perustan eriyttämiselle. Laadukas opetus toteutuu arvioinnin kautta.

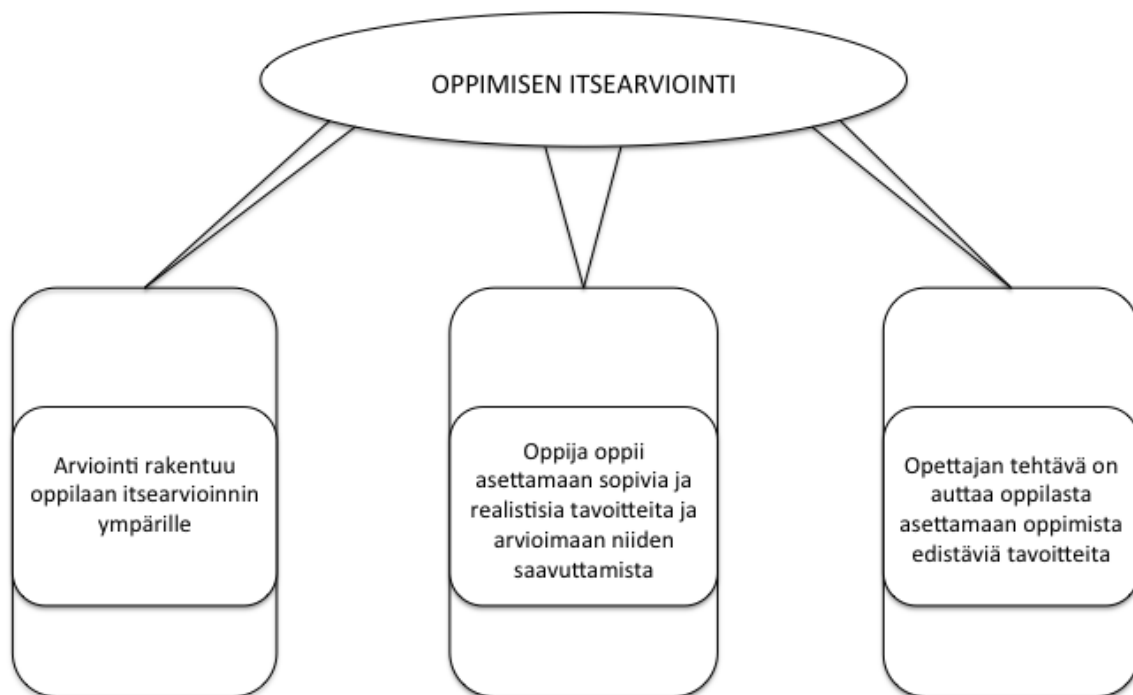

Oppilaille annetaan tilaa ja aikaa oppimisen ja opintojen etenemisen pohdintaan. Opettaja ohjaa oppilaita niin yksilöinä kuin ryhmänä havainnoimaan oppimistaan ja sen edistymistä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä.

Itsearviointi on olennainen osa oppimista. Itsearviointissa on kyse oppilaan oikeudesta oman oppimisensa omistajuuteen. Itsearviointitaitoja kehitetään erityisesti siten, että oppilaita autetaan tunnistamaan onnistumisiaan ja vahvuuksiaan koulutyössä sekä tulemaan tietoisiksi työlle soveltavista tavoitteista.

Yhdessä työskenneltäessä ryhmä asettaa tavoitteet yhteistoiminnallisesti. Ryhmä arvioi sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän työskentelyä. Ryhmän itsearviointin tulos on yhteinen näkemys oppimisesta.

Oppilaiden keskinäistä arviointikeskustelua eli vertaisarviointia käytetään paljon. Vertaisarviointi on yhteistoiminnallista. Se lisää kunkin oppilaan oman oppimisen ja arvioinnin ymmärtämistä sekä edistää vastuuta. Samalla opitaan antamaan ja saamaan rakentavaa palautetta. Oppimista edistävä palaute on luonteeltaan laadullista ja kuvailevaa, oppimisen solmukohtia analysoivaa ja ratkovaa vuorovaikutusta.

Jokainen oppilas käy arviointikeskusteluja opettajansa kanssa kaikilla vuosiluokilla. Arviointikeskustelu eli evästys on oppilaan henkilökohtaista ohjaamista ja vahvistaa oppilaan toimijuutta ja itsearviointitaitojen kehittymistä. Arviointikeskustelu on myös opettajalle yksi palautteen saamisen ja työn reflektoinnin kohta. Keskustelussa oppilas saa eväitä oman oppimisensa edistämiseen ja opettaja eväitä oman opetuksensa kehittämiseen ja suuntaamiseen. Arviointikeskustelujen lisäksi oppilas käy opettajan ja huoltajan kanssa vuosittain kolmikantakeskustelun, jonka tavoite on kuvattu luvussa 5.

Lukuvuoden aikana tapahtuva arviointi eri vuosiluokilla

Itsearviointi

Lukuvuoden aikana oppilas tekee sanallista itsearviointia. Tätä toteutetaan kaikilla vuosiluokilla. Itsearviointien dokumentointi auttaa oppilasta rakentamaan kuvaa omasta oppimisestaan ja sen kehittymisestä. Alkuopetuksessa opettaja dokumentoi itsearviointien oppilaan kertoessa omasta oppimisestaan.

Opettajan ja oppilaan yhdessä työstämä arviointi

Vuosiluokilla 1-5 arviointi on kokonaan sanallista.

Vuosiluokalla 6 käytetään sanallista arviointia, jota täydennetään numeroarvioinnilla.

Vuosiluokalla 7 arviointi on kokonaan sanallista. Tästä poikkeuksen tekevät päättöarviointivaiheen oppiaineet, joissa vuosiluokalla 7 käytetään todistuksissa numeroarviointia, jota täydennetään sanallisella opintojen aikaisella arvioinnilla.

Vuosiluokalla 8 käytetään kaikissa oppiaineissa sekä sanallista että numeroarviointia.

Vuosiluokalla 9 käytetään kaikissa oppiaineissa numeroarviointia, jota voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla.

Sanallista arviointia käyttämällä annetaan monipuolista palautetta oppilaan oppimisesta ja suoriutumisesta. Sen avulla kuvataan paitsi oppilaan osaamisen tasoa myös hänen edistymistään, vahvuuksiaan ja kehittämisen kohteitaan. Sanallisella arvioinnilla myös annetaan numeroarvosanaa yksityiskohtaisempaa palautetta osaamisesta ja oppimisen edistymisestä oppiaineen eri osa-alueilla. Sanallisen arvioinnin yksityiskohtaisemmat toteuttamistavat suunnitellaan opettajien yhteistyönä ja ne täsmennetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

Perusopetus jakautuu vuosiluokkien 1-2, 3-6 ja 7-9 muodostamiin kokonaisuuksiin. Vuosiluokkakokonaisuuksien siirtymävaiheiden arvioinnissa painotetaan tiettyjä ikätasoon kuuluvia erityispiirteitä. Nämä kuvataan tarkemmin Opetussuunnitelman perusteissa sekä vuosiluokkakokonaisuuksissa (luvut 13-15).

Päättöarvosanan muodostuminen kuvataan Opetussuunnitelman perusteissa.